

ƏDƏBİ KÖRPÜ

Aylıq Ədəbi Dərgi

ادبی کۆرپو

آیلق ادبی درگی

۲. sayı **Payız** ۲۰۱۸

پاییز سای ۲ - ۱۳۹۷

BU SAYIDA

Semir Kahya oğlu
Ali Kemal Mutlu
Kamil Təbib
Tayyib Atmaca
Məhəbbət kəlbəcərli
Araz Səməd
Tühid Namur
Elmədin Nicat
Təbrizli (damla)
(Mahru Şirvani)
Əkrəm Hacı
Səyid Muğanlı
Elçin Şirinov
Eyvaz Əyub
Gülınar Səma
H. Reyiszadə Səhər
Ülkü Taşlıova
Əli Məhəmməd Bəyanı
Sayman Aruz
Kələybərli Əli
Hüseyn (Qayıtmaz)
Saray Məhəmmədrzayı
Ramin Cəhangirzadə
Kadir Altun
Yusuf Aslan
Mehmet Gözükara
Rukiye Aydın Madra
Xosrov Sərtipi

بو سایدا

سمیر کھیبه اوغلو
علي کمال موتلو
کامل طیب
طیب آتماجا
محبت کلجری
آراز سمد
توحید نامور
علم الدین نجات
تبریزی (داملا)
(ماهو شیروانی)
اکرم حاجی
سعید موغانلی
انلچین شیرین اوو
ائیواز ایوب
گولنار سما
حمیده رئیس زاده (سحر)
اولکو تاشلی اووا
علی محمد بیانی
سایمان عروض
کلپیری علی
حسین اتابک (قایتماز)
سارای محمدرضایی
رامین جهانگیرزاده
قدیر آلتون
یوسف اصلان
محمد گوزو قارا
رکیه آیدین مادرا
خسرو سرتیپی

Baş söz yerinə

Olu Tanrı'nın adıyla

Ədəbi Körpü dərgisinin birinci sayı bir ay qabaq yayıldı. Ədəbiyat sevrələrin, şairlərin və bir çox başqa dostların marağını qazandı buda bizim əsil istəgimiz və qazancımızdır. Heç bir maddi qazanc gözləmədən gözlərimiz və ürəyimiz mənəvi qazanc gözləməkdə olduğu zaman nə yaxşı ki bu qazanca əl tapdıq buda işin dalın tutmağa bərdaha ürək-dərgimiz oldu.

Çeşidli vasitələrlə bizə mesac göndərən dostlardan ürək səmimiyyətlə təşəkkür edirik. Gələn mesaclarda alqışlarda varıdı işımızın bəzi qüsurlərini aradan qaldırmaq üçün verilən göstərişlərdə varıdı.

Yəqin ki bu göstərişlər yolumuzda çırağ olacaqdır. Dərgimizin gırafik işləri üçün hürmətli şair Tayyib Atmaca qardaşımıza və imla qələtlərini düzəltməkdə gənc şairimiz Saray Məhəmmədrzayı'yo təşəkkür edirəm.

Səxavət İzzəti

باش سۆز یئرینه

اولو تانرینین آدیلا

«ادبی کۆرپو» درگی سینین بیرینجی سای بییر آی قاباق یایıldı. ادبیات سئورلرین، شاعرلرین و بییر چوخ باشقا دوستلارین ماراغینی قازاندی بودا بییزیم اصل ایستگیمیز و قازانجیمیز دیر. هنج بییر ماددی قازانج گۆزلمه دن گۆزلریمیز و اوریمیز معنوی قازانج گۆزلمک ده اولدو غوز زمان نه یاخشی کی بو قازانجا ال تاپدیق بودا ایشین دالین توتماغا بییرداها اورک – درگیمیز اولدو. چئشیدلی واسطه لرله بیزه مئساج گؤندرین دوستلاردان اورک صمیمیتله تشکر اندیریک. گلن مئساجلاردا آلقیشلاردا واریدی – ایشیمیزین بعضی قصورلارین آرادان قالدیрмаق اوچون وئریلن گؤستریشلرده واریدی. یقین کی بو گؤستریشلر یولوموزدا چیراغ اولاجاقدیر. درگیمیزین گرافیک ایشلری اوچون حورمتلی شاعر «طیب آتماجا» افندیمهزه و «املا غلظلرینی دوزلتمکده گنج شاعریمیز» سارای محمدرضایی «یه تشکر اندیرم.

سَخَاوَتِ عَزْتِي

ƏDƏBİ KÖRPÜ

Aylıq Edebi Dergi

Yayın Yönetmeni
Səxavət İzzəti

Yazışma Adresi

ebedikopru@gmail.com

۲.Sayı
Payız ۲۰۱۸
(e-dergi)

ادبی کۆرپو
آبلیق ادبی درگی

یؤنئتمن
سَخَاوَتِ عَزْتِي

یازیشما عنوانی

ebedikopru@gmail.com

۲سای
پاییز ۱۳۹۷
(نت درگی سی)

LEYLA

Semir Kahyaoglu

İlk kadeh çekişte özlemim coştı
Ayrılık saati yadıma düştü
Bak dertle sigara içki ne hoştu
Sarhoşluk içimde zamandır Leyla

Hasret yıllarımı sırtıma taktım
Firkat nöbetinde arayıp aktım
Ağladıkça reyhan bağrımı yaktım
Ayrılık içimde isyandır Leyla

Şiir adın coştı şarkı dilimde
Hayalin gözümde resmin elimde
Bir mezara döndü gurbet gönlümde
Üzgünlük içimde mihmandır Leyla

Açtım mektupların okudum şiirin
İçinde sezgiler satırlar kahrın
Veda yağmurlaşan çözmedim sırrın
Yaşantı içimde zindandır Leyla

Sensiz düşe kalka huzura kaldım
Ömrümü harcadım zillete saldım
Dertten taziyeden nasibim aldım
İntihar içimde ayandır Leyla

Bir mevzu yarattım aşkın hırsından
Her gün bir hatıra kapsar isminden
Gözyaşlarım masal okur resminden
O göz senin için giryandır Leyla

Çırpındı hislerim inhiyar etti
Hayaller zoruma intihar etti
Çözmedi aşk beni tarumar etti
Bu hayat içimde hüsrandır Leyla

Kıyamet kopuyor matem gönülden
Yüzün tıpkı bahar dudaklar gülden
Bir hasret akşamı ayrılık neden
Mevsimler içimde hazandır Leyla

Acılarla dolan yaşlı bir baş ben
Kefene sarılan tek mezar taş ben
Gözlerinden akan su damla yaş ben
Sadece içimde figandır Leyla

لیلی

سمیر کهیبه او غلو

ایلك قده چكيشته اوزله ميم جوستو،
آیــــرلیق ساعاتی یادیما دوستو.
باخ درتله سیگار ه ایچکی نه خوشتو،
سر خوشلوق ایچیمده زماندیر.. لیلی.

حسرت ییللاریمی صیرتیما تاقدیم،
فرقت نوبه تینده اریب آقیدیم،
آغلادیقچا ریحان باغیریمی یاقیدیم،
آیریلیق ایچیمده عصیاندیر.. لیلی.

شعر آدین سولدو شارقی دیلیمده،
خیالین گــــوزومده، رسمین الیمده،
بیر مزاره دوندو غربت گونلــــومده،
اوزگونلوك ایچیمده مهماندیر.. لیلی.

آچتیم مکتوبلارین اوخــــودوم شعرین،
ایچینده سزگیلر سطرلــــر قهرین،
وداع یاغمورلاشان چوزمدیم سرین،
یاشانتی ایچیمده زنداندیر.. لیلی.

سنسیز دوشه قالخا حضورا دالیدیم،
عمرومو خارچادیم ذلته سالیدیم،
درتتن تعزیه ده ن نصیبیم آدیم،
انتحار ایچیمده عیاندیر.. لیلی.

بیر موضوع یاراتدیم عشقین حرصینده ن،
هر گون بیر خاطر ا قاپسار ایسمینده ن،
گوز یاشلاریم ماصال اوقور رسمینده ن،
او.. گوز سنین ایچین گریاندیر.. لیلی.

چیریندی حیسلریم انهیار ایتدی،
خیالــــر زوروما انتحار ایتدی،
چوزمه دی عشق بنی تارومار ایتدی،
بو حیات ایچیمده خسر اندیر.. لیلی.

قیامت قوپوبور ماتم گونولده ن،
یوزون طبقی بهار دوداقلار گولده ن،
بیر حسرت آخشامی آیریلدیق نده ن،
موسملر ایچیمده خزاندیر.. لیلی.

آجیلار لا دولان یاسلی بیر باش بن،
گفته ساریلان تک مزار تاش بن،
گوزلرینده ن آخان سون داملا یاش بن،
ساده جه ایچیمده فیغاندیر.. لیلی،

بو شعر آرژینال شکیلده ونریلدی

ÇİLEMSİN

Ali Kemal Mutlu

Öyle bakar gözlerim yokluğunun resmine,
Her zerreme bin ateş düşürdün ya, çilemsin!
Bilemedim kaderin benim ile hasmı ne?
Bana böyle dağ be dağ aşırдын ya, çilemsin!

Yüzün kavruk çöl kumu, gözlerin misli hazan,
Yağmurun yok mu senin, ey cehenneme hakan!
Narım oldun her daim benim ufkumu yakan,
Su istedim, tuz verdin; şaşırдын ya, çilemsin!

Sen gittin ya, ses durdu; zaman perişan oldu,
Cümle varlık gölgenin nuruna efşan oldu,
Arzularım yok yere gamla boğuşan oldu,
Gönlümden yollarımı taşırdın ya, çilemsin!

چیل مسن

علي كمال موتلو

اؤيله باخار گوزلريم يوخلو غونون رسمينه،
هر ذرّمه مين آتش دوشوردون يا، چيل مسن!
بيل مديم قدرين منيم ايله خصمي نه؟
منه بؤيله داغ به داغ آشيردين يا، چيل مسن!

اوزون قوروق چؤل قومو، گوزلرين ميثللي خزان،
ياغمورون يوخ مو سنين، ائي جهنمه خاقان!
ناريم اولدون هر دايم منيم اوقومو ياخان،
سو ايستديم، توز وئردين؛ شاشيردين يا، چيل مسن!

سن گنتدين يا، سس دردو؛ زامان پريشان اولدو،
جومله وارليق کؤلگه نين نورونا افشان اولدو،
آرزولاريم يوخ ينره كاملا بوغوشان اولدو،
کؤنلودن يوللاريني تاشيردين يا، چيل مسن!

ADAM

Kamil Təbib

Hara baxsan bu dünyada,
O yan adam, bu yan adam.
Baş əyərəm qarşınızda,
Ay adamı duyan adam!

Bir arifin göstər izin,
Qabaq gedim dizin-dizin.
Məhv eylədi məni,-özün--
Dağ başına qoyan adam.

Zəlisənmi qan alasan?
Mələksənmi can alasan?
Kaş dönüb insan olasan,
Fitnələrə uyan adam!

İynə ilə gor qazıram,
Yenə düzü düz yazıram.
Hardasansa mən hazıram,
Ay dərimi soyan adam!

آدام.....

کامیل طبیب

هارا باخسان بو دونيادا،
او يان آدام، بو يان آدام.
باش ايرم قارشينيزدا،
اي آدامي دويان آدام!

بیر عاریفین گؤستر ایزین،
قاباق گئدیم دیزین- دیزین.
محو انیلهدی منی،-اوزون--
داغ باشینا قویان آدام.

زلیسنمی قان آلاسان؟
ملکسنمی جان آلاسان؟
کاش دؤنوب اینسان اولاسان،
فیتنهلره اویان آدام!

اینه ایله گور قازیرام،
یئنه دوزو دوز یازیرام.
هار داسانسا من حاضریرام،
ای دریمی سویان آدام!

NƏYİNƏ

Tayyib Atmaca

Rüşvət iliyinə işləmiş ikən,
Hər sözün içində gizli bir tikan.
Dərin dalğa kimi içinə çəkən,
Çörəyə gözyaşın qatan nəyinə!

Yedikcə göbeğin yaklaşır dizə,
Utanmaz arlan-maz gəlir mi gözə,
Bir gün dönməz olur gecən gündüzə,
Taleyin kor bayquş öten nəyinə!

Alın təri tökmə haramla dolan,
On sözün səkkizi, doqquzu yalan,
Qədim köklərindən yadigâr qalan,
Sahib çıxmadığım vətən nəyinə!

Var ikən qiymətin biləmmədiyim,
Bayramda yanına gələmmədiyim,
Birlikdə ağlayıb güləmmədiyim,
Qardaş bacı, ana, atan nəyinə!

Hər kəsin cibində hər kəsin gözü,
Kavlat yenə kərçik sözünün özü,
Kiçik gör qaçqını qərrib öksüzü,
Yoxluq palçığına batan neynə!

Ocaqlara atəş salar erməni,
Kırpiyinmi mane olur görünməni,
Görən yoxmü sənin səfa sürməni,
Sərhədlərdə keşik tutan nəyinə!

Yüzdə yirmi torpaq işğal altında,
Hər gün bir araba eskir altında,
Sarayın mücevher köşkün altında,
Torpağın altında yatan nəyinə!

Üç rəngli bayrağın şərəf şanını,
Səbil edən damarında qanını,
Azadlığa qurban edib canını,
Tankların altında yatan nəyinə!

نَیْنَه

طیب آتماجا

روشوت ایلیگینه ایشلهمیش ایکن،
هر سوزون ایچینده گیزلی بیر تیکان.
درین دالغا کیمی ایچینه چکن،
چورهیه گوز یاشین قاتان نئینه!

یئدیکجه گوبهگین یاخلاشیر دیزه،
اوتانماز، آر لانماز گلیر می گوزه،
بیر گون دونمز اولور گنجه ن گوندوزه،
طالعیین کور بایقوش اوتن نئینه!

آلین تری توکمه حاراملا دولان،
اون سوزون سککیزی، دوققوزو یالان،
قدیم کولریندن یادیگار قالان،
صاحب چیخمادیغیم وطن نئینه!

وار ایکن قییمتین بیلیمهدیگین،
بایرامدا یانینا گلیمهدیگین،
بیرلیکده آغلابیب گولیمهدیگین،
قارداش باجی، آنا، آتان نئینه!

هر کسین جیبینده هر کسین گوزو،
قاولات یئنه قاپچیق سوزونون اوزو،
کیچیک گور قاچقینی، قریب اؤکسوزو،
یوخلوق پالچیغینا باتان نئینه!

یوزده اییری می تورپاق ایشغال آلتیندا،
هر گون بیر اربا عسکر آلتیندا،
سارایین موجود هر کوشکون آلتیندا،
تورپاغین آلتیندا یاتان نئینه!

اوج رنگلی بایراغین شرف شانینی،
سبیل اندن داماریندا قانینی،
آزادلیغا قوربان اندیب جانینی،
تانکلارین آلتیندا یاتان نئینه!

BƏNÖVŞƏ

Məhəbbət Kəlbəcərli

Yadımdamı biz "Bənövşə" oynardıq,
Dillənərdin "bizdən sizə kim düşə",
Ürəyimdə deyinərdim, o qızı,
Nə olaydı, gətirməyə çəm düşə!

Əllərimi, əllərinə toxuyub,
Nəfəsindən gül ətrini qoxuyub,
Baxışınla, baxışımı oxuyub,
Uşaqların arasına "him" düşə!

İndiki yox, O Məhəbbət olaydım,
Çağırmasan, "bənövşə tək qalaydım",
Qaçıb səni dəstənzədən alaydım,
O dəstənin bir uşağı kəm düşə!

بنووشه

محبت کلبجرلی

یادیندایمی؟-- بییز "بنووشه" اویناردیق،
دیللنردین--"بییزدن سیزه کیم دوشه"!
اورگیمده دئیینردیم، او قیزی--
-نه اولایدی، گئیرمهیه چم دوشه!

الریمی، اللرینه توخویوب،
نفسیندن گول عطرینی قوخویوب،
باخیشینلا، باخیشیمی اوخویوب،
اوشاقلارین آراسینا "هیم" دوشه!

ایندیکه یوخ، او محبت اولایدیم،
چاغیرماسان، "بنووشه تک قالایدیم".
قاچیب سنی دسته نیزدن اولایدیم،
او دستهنین بیر اوشاگی کم دوشه!

DÜNYA

Araz Səməd

Daha səbrim tutuşdu
Qayıt yoluna, dünya.
Boşun onsuz da boşdu
Lənət doluna, dünya.

Sığımb qismətinə
Dözərdim hər çətinə
Ay sənin sərvətinə
Sənin puluna, dünya.

Xəyal-xəyal yüyürdüm
Daş qoydum, hasar hördüm
Dəymişindən nə gördüm,
Baxam kalına, dünya.

Bağlanıb qapım, bacam
Ocaqdan düşən sacam
Nə "get"inə möhtacam
Nə də "qal"ına, dünya.

دونيآ...

آراز سمد

داها صبریم توتوشدو،
قاییت یولونا، دونيآ.
بو شون اونسوز دا بو شدو،
لعتت دولونا، دونيآ.

سیغینیب قیسمتینه،
دۆزردیم هر چتینه.
آی سنین ثروتینه،
سنین پولونا، دونيآ...

خیال - خیال یویوردوم،
داش قویردوم، حاصار هوردوم.
دیمیشیندن نه گوردوم،
باخام کالینا، دونيآ؟

باغلانیب قاپیم، باجام،
اوجاقدان دوشن ساجام.
نه، گنت "ینه مؤحتاجام،
نه ده، قال "ینا، دونيآ!

ATA ÖLÜMÜ

Tühid Namur

O yoldan bir adam getdi,
Ha istədim çatam getdi.
Getdi, mənim atam getdi,
Qaldım ağlaya - ağlaya.

Köçəri quşdu bilmədim,
Göyəmi uşdu bilmədim,
Göyə quvuşdu bilmədim,
Qaldım ağlaya - ağlaya.

İçimdə yara göynəyim,
Əynimdə qara köynəyim,
Ay allah axı neyləyim,
Qaldım ağlaya - ağlaya.

Yeri atam, yeri, qaldım,
Mən ölmədim, diri qaldım,
Mən ölümdən geri qaldım,
Qaldım ağlaya - ağlaya.

آتا اولومو

توحيد نامور

او يولدان بير آدم گئئدى،
ها ايستهديم چاتام، گئئدى.
گئئدى، منيم آتام گئئدى،
قالديم آغلايا-آغلايا.

كۆچرى قوشدو بيلمهديم،
گۆيه مى اوشدو بيلمهديم،
گۆيه قوشدو بيلمهديم،
قالديم آغلايا-آغلايا.

ايچيمده يارا گۆينه ييم،
آينيمده قارا كۆينه ييم،
آي آلاه آخي نئيله ييم،
قالديم آغلايا-آغلايا.

يئرى آتام، يئرى، قالديم،
من اولمهديم، ديري قالديم،
من اولومدن گئرى قالديم،
قالديم آغلايا-آغلايا.

MƏN ADDA ÜRƏYİNƏ

Elmədin Nicat

Məni sevməyə vaxtın
Zamanın olsa denən.
Allahdan mənə andın
Amanın olsa denən.

Sənə qədər kim idim
Qəzəb idim, kin idim
Mənə bir yol ümidin
Gümanın olsa denən.

Yaxına gəl ay gəmi
Ləpə döyməz bu qəmi
Lövbərin tut sinəmin
Limanın olsa denən.

Eşq oxşar gül köyünə
Gül əldə gül öyünər
Mən adda ürəyinə
Damanın olsa denən.

من آددا اورگينه

علم الدين نجات

مني سئومهيه واختين -
زامانين اولسا دئئن.
آلاهدان منه آندين،
آمانين اولسا دئئن.

سنه قدر كيم ايديم؟!،
غضب ايديم، كين ايديم،
منه بير يول اوميدين،
گومانين اولسا دئئن.

ياخينا گل آي گه مي،
لپه دؤيمز بو غمي،
لؤوبرين توت سينمين،
ليمانين اولسا دئئن.

عشق اوخشار گول كؤيونه،
گول الدهه گول اويونر.
من آددا اورگينه،
دامانين اولسا دئئن.

YOL GƏDİR

Təbrizli (Damla)

Gözlərindən ürəyimə yol gedir,
O yoliylə, dərdin qəmin bol gedir,
Hava susur, sağ dayanır, sol gedir,
Alışsın, qızarırsın, sönlürsən.

Baxışınla, gözlərimə yap işıq,
Gözüm olsun, qaranlıq lap, işıq,
Mən adını yazammıram, yapışığı,
Əllərimdə, dolaşırsın, çönlürsən.

Ana vətən gülmə səndə gözümə!
Gözəl adın, şərəf qatır sözümə,
(Damla)damla, damlayırsın üzümə,
Bulanırsın, durulursın, dönürsən.

يول گندير

تبريزلی (داملا)

گۆزلریندن اۆر بيمه يول گندير،
او يوليله دردين، غمین يول گندير.
هاوا سوسور، ساغ دايانير، سول گندير،
آليشيرسان، قيزاريرسان، سؤنورسن.

باخيشينلا گۆزلريمه ياپ ايشيق،
گۆزوم اولسون قارانليغا لاپ، ايشيق،
من آدينی يازانميرام ياپيشيق،
الريمده دولاشيرسان، چؤنورسن.

آنا وطن گولمه سنده گۆزومه!
گۆزل آدين شرف قاتير سؤزومه،
(داملا) داملا داملايرسان اوزومه،
بولانيرسان، دورولورسان، دؤنورسن.

ELƏ

Mehmanə Zeynallı (Mahru Şirvani)

Kim, eşqə tən edə, ya Rəb, onu əhli - türab eylə
Həqiqət pərdəsin açma, ona cəhli hicab eylə.

Mənə rişxənd ilə, gəfil, baxıb şad olma, batində,
Bu hicran müddətin mənsiz, özün gəl, bir hesab eylə

Xəyalımda, hər an sənsən, yox özgə surətə meylim
Məni dəşti - məhəbbətdə, özünlə həmrəkab eylə.

Riyavü kibr ilə, zahid, o yarın kuyinə, yol yox
Tutub, can riştəsin əldə, onu rahi - tənab eylə.

Bu tufani-bəla içrə, əsiri-dərdi-hicranəm,
Vüsəlın lütf edib, dilbər, səvab üstən səvab eylə.

Qəzəl meydanı, Mehmanə, nə qədri dahilər örmüş,
Çalış, tazə kələmınla, bu yerdə inqilab eylə.

ائيله

مهمانه زيناللي (ماهرو شيرواني)

کيم، عشقه طعن انده، يارب، اونو اهلي - ثراب ائيله،
حقيقت پردهسين آچما، اونا جهلي حجاب ائيله.

منه ريشخند ايله، غافيل، باخيب شاد اولما، باطينده،
بو هيجران مدتین منسيز، اوزون گل، بير حساب ائيله.

خياليمدا، هر آن سنسن، يوخ اوزگه صورته مئيلم،
مني دشتي - محبته، اوزونله هم رکاب ائيله.

ريا و کبير ايله، زاهد، او يارين کوينه، يول يوخ،
توتوب، جان ريشتهسين الده، اونو راهي - طناب ائيله.

بو طوفاني- بلا ايچره، اسيري-دردي-هيجرانم،
وصالين لطف انديب، ديلبر، ثواب اوستن ثواب ائيله.

غزل ميداني، (مهمان)، نه قدري داهي لر گورموش،
چاليش، تازه کلامينلا، بو يئرده انقلاب ائيله.

MƏNİ MƏNDƏN SƏN ALAYDIN

Əkrəm Hacı

Bağlandı yenə gözlərə həsrətli baxışlar,
Səsləndi sənə dar küçədə qorxulu quşlar,
Telefun simi tək burmaladı hissimi yaşlar,
Hisslərlə gəlib, gözlərimə çarə qılaydın.
Göz yaşını axarkən məni məndən sən alaydın.

Hiss yağdı o gün, boş xıyavan şüvqə dayandı,
Qaçdı nəfəsim, şeir arası yara toxandı,
Göz gördü səni anlamadı dözdüH, yalandı,
Yazdı ürəyə arzı dolu, ay sudan aydın.
Göz yaşını axarkən məni məndən sən alaydın.

Bağrımnan aşib, ruhuma xanlıqda gələydin,
Gizli havada, sevgimi dardıqca ələydin,
Hər ayrılığın, arzısını, tərsə biləydin,
Saçlar ağarıb, saçlarıma qara calaydın.
Göz yaşını axarkən məni məndən sən alaydın.

منى مندن سن آلايدىن

اکرم حاجی

باغلاندى بىنه گۆزلره حسرت لى باخيشلار،
سسلىندى سىنه دارکۆچه ده قورخولو قوشلار،
تلفون سىمى تک بورمالادى حىسىمى ياشلار،
حس لرله گليب، گۆزلريمه چاره قىلايدىن.
گۆز ياشى آخارکن، منى مندن سن آلايدىن.

حس ياغدى او گۆن، بوش خياوان شوقه داياتدى،
قاچدى نفسيم، شعر اراسى يارا توخاندى،
گۆز گۆردو سنى، انلامادى دۆزدو، يالاندى،
يازدى اوريه يه آرزى دولو، آى سودان آيدىن.
گۆز ياشى آخارکن، منى مندن سن آلايدىن.

باغرىمنان آشىب، روحوما خانلىقدا گلیدیڭ
گیزلی هاوادا، سئوگیمی دارتدیقا آلیدین،
هر آیریلیغین، آرزى سینی، ترسه بیلیدیڭ،
ساجلار آغاریب، ساجلاریم قارا جالیدیڭ.
گۆز ياشى آخارکن، منى مندن سن آلايدىن،

BAĞIŞLA

Səyid Muğanlı

Buramı yox
Burda yaşaya bilmədim
Başqa bir vətən axtarıram
Ölmək üçün!

Səni yaza bilmədim
Bağışla dilim
Məni bağışla
Başqa bir dil öyrənirəm
Yaza bilmək üçün!

Dağılıram bu şəhərdə
Sevirəm, sevilə bilmirəm
Xırdaca mahna gəzirəm getmək üçün!

Bağışla anam
Səni sevə bilmədim
Başqa bir qadın axtarıram sevmək üçün!..

باغيشلا

سعيد موغانلى

بورانى بوخ
بوردا ياشايا بيلمهديم
باشقا بير وطن آختاريرام
اولمک اوچون!

سنى يازا بيلمهديم
باغيشلا ديليم
منى باغيشلا

باشقا بير ديل اؤيره نيرم
يازا بيلمک اوچون!

داغيليرام بو شهه رده
سئویرم، سئويله بيلميرم
خيرداجا ماهنا گزيرم گنتمک اوچون!

باغيشلا انام
سنى سنوه بيلمه ديم
باشقا بير قادين آختاريرام سئومک اوچون!..

GEDERİK

Elçin Şirinov

Bu necə tərs yoldu ki,
Gələ-gələ gedirik.
Hər gün şamtək əriyib,
Gilə-gilə gedirik.

Ömür zaman dilimi,
Əcəl səmum yeli mi?
Qarşıda ki ölümü,
Bilə-bilə gedirik.

Hərdən coşub, çağlayıb,
Hərdən ayaq saxlayıb,
Doğulanda ağlayıb,
Gülə-gülə gedirik.

Bir nəfəsdi canımız,
Düz gərək imanımız,
Seyrəkləşir yanımız,
Belə-belə gedirik.

Xəyalı sözü müznən,
Əməli izimiz nən,
Dərdləri özümüz nən,
Bölə-bölə gedirik.

گندیریک

انلچین شیرین اوو

بو نئجه ترس بولدو کی،
گلە-گلە گندیریک.
هر گون شام تک ارییب،
گیله-گیله گندیریک.

عومور زامان دیلیمی،
اجل سموم یئلیمی؟
قارشیداکی اولومو،
بیله-بیله گندیریک.

هردن جوشوب، چاغلابیب،
هردن ایاق ساخلابیب.
دوغولاندا آغلابیب،
گوله-گوله گندیریک.

بیر نفسدی جانیمیز،
دوز گرک ایمانیمیز.
سئیرکلشیر یانیمیز،
بئله-بئله گندیریک.

خیالی سوزوموزنن،
عملی ایزیمیزنن،
دردلری اوزوموزنن،
بوله-بوله گندیریک.

BİR CÜT ƏSGER ÇƏKMƏS

Eyvaz Əyub

Bu bir cüt əsgər çəkməsini ۲۰۱۰-cu ildə Kəlbəcərdə məşhur fotoqraf Charles O'Rearin çəkmişdi və şeir o çəkmələrə yazılıb.

Dözümün də bizdən çoxmuş,
Gözdəməkdən bezməyirsən.
Sığımb doğma torpağa,
Kök atmısan, gəzməyirsən.

Sahibini soraqlayıb,
Ağacdən, güldən sorursan.
Bəlkə bir gün dönər geri,
Deyib xəyallar qurursan.

Yurd daşında silahsız da,
Yaraqsız da yaşayırsan.
Düynlənən dərdimizi,
Qaytanında daşıyırsan.

Bir əsirin dördən birin,
Yola saldın, hələ sağsan.
Bir vətən daşdır yerin,
Göyərən qara torpaqsan.

Nədir səni isti tutan,
Qışda soyuqdan donmadın.
Yayın qızmar günəşində,
Nə yaxşı ki, sən yanmadın.

“Gədbdir bir ordu bada”
Qoşundan üstün olmusan.
Yanında bir pəlid sınıb,
pəliddən mətin olmusan.

Canında var hələ təpər,
Yolumuzu gözləyərsən.
Məşənin lal sükutunda,
Dil açarsan, söz deyərsən.

Kəlbəcərin torpağıdı,
Sənə qüvvət, dözümlərən.
Durduğun yer qucağıdı,
Xoşbəxtsən, ay orda duran.

El yanında üzün ağdı,
Fələk bəxtin qara yazıb.
Bəlkə də sahibin sağdı,
Haradasa yolun azıb.

Sən ayaqdan yetim qaldın,
Mən isə vətəndən yetim.
Sən meşədə məskən saldın,
Bəs mən hansı səmtə yetim?

بیر جوت عسگر چکمه‌سی

انیواز ایوب

بو بیر جوت عسگر چکمه‌سینی ۲۰۱۰-جو ایله کلبج‌ده
مشهور فوتوگراف چهارلنس او عرنارین چکمیشدی و شعر او
چکمه‌لره یازیلوب.

دۆزومون ده بیزدن چوخموش،
گۆز دهمکدن بنزمه‌بیرسن.
سیغینیب دوغما تورپاغا،
کۆک آتمیسان، گزمه‌بیرسن.

صاحبینی سوراقلاییب،
آعاجدان، گولدن سورورسان.
بلکه بیر گون دؤنر گئری،
دئییب خیاللار قورورسان.

یورد داشیندا سلاhsیز دا،
یاراqsız دا یاشیبیرسان.
دویونلنن دردی میزی،
قایتانیندا داشیبیرسان.

بیر عصیرین دۆردن بیرین،
یولا سالدین، هله ساغسان.
بیر وطن داشیدیر یئرین،
گۆیرن قارا تورپاqsان.

نه دیر سنی ایستی توتان؟
قیشدا سو یوقدان دونمادین،
یایین قیزمار گونشینه،
نه یاخش کی، سن یانمادین.

“گندییدیر بیر اوردو بادا”،
قوشوندان اوستون اولموسان.
یانیندا بیر پالید سینیب،
پالیددان متین اولموسان.

جانیندا وار هله تیر،
یولوموزو گۆزله‌یرسن.
منشهنین لال سوکوتوندا،
دیل اچارسان، سۆز دئیرسن.

کلنه‌جربین تورپاغیدی،
سنه قووت، دۆزوم وئرن.
دوردوغون یئر قوجاغیدی،
خوشبختسن، ای اوردو دوران.

ائل یانیندا اوزون آغدی،
فلک بختین قارا یازیب.
بلکه ده صاحبین ساغدی،
هار اداسا یولون آزیب.

سن آیاقدان ییتیم قالدین،
من ایسه وطندن ییتیم.
سن منشه‌ده مسکن سالدین،
بس من هانسی سمته ییتیم!؟

ZƏLİMXAN YAQUB'UN "YUNUS ƏMRƏ DASTANI"

Gülzar Səma

Xalq şairi Zəlimxan Yaqub irihəcmli "Yunus Əmrə dastanı"nı 1991-ci ildə qələmə almışdır. Səkkiz yarımbaşlığı olan poemada əsas əhvalatların təsviri nəslə verilsə də, çoxlu sayda qoşma və gəraylılara da istinad olunub. Əsərin nəslə olan müqəddiməsindən bəlli olur ki, poemanın yazılması üçün şairə qeybdən gələn səs yol göstərmiş, bu da dastanlarda qəhrəmanların buta alması movitini xatırladır. Girişdə daha çox Yunus Əmrədən əsər yazmaq üçün ilahi qüdrətə sahib olmaq və Yunus Əmrə ucalığına bələd olmaqdan söz açılır. Əsas fikirlər bu misralarda ümumiləşdirilib: "Yunus sözü demək üçün yurd dilini bilməlisən! Bir millətin xilaskarı qurd dilini bilməlisən!" İlk bölüm olan "Yunus dərğahi" beş bəndlik gəraylıdan ibarətdir. "Mübarək üzünü görməyə gəldim" adlı ikinci bölümün əsas ağırlıq mərkəzi bu misraların üstünə düşür. "Nəylə ölçüm, səni nəyə bənzədim, Ölçülməzi ölçə bilməz ölçülər". Bununla yanaşı, şair ulu ustada müasir dövrün bəlaləri barədə də gileylənir. "Füzuli Bağdadda səksəkəlid, Bir canın içində neçə can yadır.

Nəsimi Hələbdən Şirvana baxır, Ələsgər Göyçədə nigaran yadır!" Bənddə müxtəlif tarixi zamanlarda yaşayan ədiblərin adı çəkilməklə ayrı-ayrı əsrlərdə ölkəmizin başına gətirilən bəlalər onların simasında ümumiləşdirilib. "Dəmir çarığ, dəmir əsa" bölümüylə əsərin ekspozisiya hissəsi yekunlaşır. Bu bölümə Yunus Əmrənin şəriət, təriqət, mərifət və həqiqət qapılarından üzü ağ çıxması və ilahi sözə sahib olması bəlli olur. "Tapdığın qapısında" adlı bölümə əsərin zavyaska mərhələsi başlayır. "Günlərin bir günündə Yunus zəmanənin böyük şeyxi Hacı Bəktəş Vəlinin tapşırığı ilə ulular ulusu Tapdıq Əmrənin qapısını döydü..." Şeyxi də haqq yolunda xidmət üçün onu öz dərğahına qəbul edir. Yunus Əmrə bütün təbiətə, tanrının yaratdıqlarına könül verir. O, dağa, daşa olan sevgisini də sübut edirdi. Bir gün şeyxinin qızı Fatma bulaqdan gələrkən Yunusun qarşısına çıxır. Yunusa olan sevgisinin saflığı qızı da, vədud aliləşdirir. Qızın sevgi etirafından bəhs edən dörd misralıq bəndə diqqət etsək, sufizmin dörd mərhələsinin keçildiyini görmüş olarıq.

Hansı yana çıxıram, gözə sən görünürsən, (şəriət)
 Çiçəklərə baxıram, gözə sən görünürsən! (teriqət)
 Yatıram, oyanıram, gözə sən görünürsən, (mərifət)
 Ocaq kimi yanıram, gözə sən görünürsən! (həqiqət)

Yunus Əmrəyə aşiq olan qızın dilindən verilən bu misralardan da görünür ki, ona könül verən də özü kimi ali məqama çatmış olur. Yunusun da qüdrəti ondadır ki, özünə qarşı olan sevgi ilə insanların daxili saflığına nail ola bilər. Fatma ona olan eşqi ilə mənəvi təkamülə çatmışdır. Yunus Əmrə bu sevgini anlasa da, etirazı ilə onun könlünü yıxmağı düzgün hesab etmir. Xeyli tərəddüd keçirir: "Desinmi gecikmişən, mənim öz sevgilim var", "Desinmi Sarıköydə bir qız qoyub gəlmişəm". Mümkün qədər qızın ürəyini qırmamağa çalışır. Atasının dərğahında hamının onu çox sevdini deyir. Amma qızı da aldatmaq istəmir. "Mən səni gözəlliyin tacı kimi sevirem, Mən səni ən sevimli bacı kimi sevirem" – deyərək onu boşuna ümidləndirmir. O bildirir ki, bu dərğaha yalnız atasından ərənlərin himmətinə, peyğəmbərin şərəfətinə öyrənmək üçün gəlib. Öz missiyasına sadıq qalan şair ürəyində yeri olmayan Fatma sevgisindən mərdanə şəkildə imtina edir. "Ayrıldılar bir axşam, həmişəlik, əbədi, Qıza könül vermədi eşqin ulu məbədi!"

Əsərin "Mövlanə məclisində" adlanan bölümü kulinimasiya xarakteri daşıyır. "Haqqa qırx illik xidmətdən, dərşdən və tərbiyədən sonra Dərviş Yunus şeyxinin xeyir-duasını alıb, Tapdıq Əmrə dərğahından ayrıldı". O, Mövlanənin sorağıyla Konyaya gəlir. Mövlanə onu "Mənim Şəmsim ustad oldu, sənin isə Tapdığın, Heç olmadı həqiqətdən yayındığın, sapdığın" - deyərək böyük ehtiramla qəbul edir. Əsərin ən ibrətamiz yeri "Yunusla Osman Qazinin görüşü"dür. Bu hissədə Osmanlı imperiyasının ədalətli qanunlar üzərində qurulması tarixçəsinə də yer verilmişdir. Bununla yanaşı, sultanın sarayında hikmət sahiblərinə böyük ehtiram göstərilməsi ibrətamiz şəkildə qələmə alınmışdır. "Osman Qazi bilirdi ki, Yunusun ilahiləri, hikmətli sözləri bütün Anadoluya bir doğmalığ gətirir, qardaş qırğını, qan davasını, tayfa çəkişmələrini sakitləşdirir: Bu da sultanlığın nüfuzunu birə-beş artırır". Osman Qazi atası Ərtöğrül bəyin vəsiyyətinə əməl edərək yurdunun xilaskarı olmağı bacarırdı. Zəlimxan Yaqub onun hökmdar qüdrətini belə göstərir: "Arxasında Bizans vardı, önündə monqol, Düşmənlərin kimliyindən yaxşı halıydı". Yəni dünyanın ən uzunömürlü imperiyası olan Bizansın hələ də var olduğu bir dövərdə, üstəlik şərqdən qərbə monqol istilaları da tarixi gerçəkliyə çevrilirdi. Məhz belə bir şəraitdə bu güclərə dirəniş göstərə bilib, türkün ən uzunömürlü imperiyasını yarada bilmək, doğrudan da, türkanə bir çəba tələb edirdi.

Buna görə də, hədəfə doğru inamla gedirdilər. Əyricədə ən uğurlu zəfər çalan osmanlılar La-Manşdan Bursaya qədər bütün ərəzilərdə qələbə qazandılar. Onlar yeni torpaqlara sadəcə sahib olurdular, həm də həmin yerlərə türkün böyük mədəniyyətini aparırdılar. Poemada göstərilir ki, Osman Qazi bayram günü qılıncları qında saxlatdırdı.

Bu ilk baxışdan, bəlkə də, sıradan bir detal kimi görünə bilər. Amma əslində türk xarakterinin bütövlüyünün simvollarından biri kimi anlaşılmalıdır. Bu detallara tarixi düşmənimiz ermənilər bizdən daha çox fikir veriblər. Məlumdur ki, son iki əsrdə onların türk soylu xalqlara qarşı qırğınları əsasən bayram günlərində həyata keçirilir. Türk kökənli hökmdarı isə bayram şənliyində Yunus Əmrədən oxuyan ozanlar başqa bir aləmə aparırlar. O, Kayı xanın dörd yüz atlı ilə yaratdığı qoşunun sayının indi qırx mini keçməsi ilə qürur duyurdu. Hökmdar Ozanlardan oxuduqları sözlərin müəllifini soruşur. “Dərviş Yunusun! Cavabını alanda əmr elədi ki, sizə üç gün vaxt verirəm, Yunus Əmrə hardadırsa onu tapmalısınız...” Əgər o gələ bilməsə, özüm onun ziyarətinə gedərəm deyir.

Hər tərəfdə onu axtarmağa başlayırlar. “Hər kimdən soruşursan, Deyir: “Yunus məndədi!”, “Hamı Yunusam deyir, Gəzənlər çaş-baş qalır”. Axır onu Tapdığın dərğahında axtarmağa gedirlər və öyrənirlər ki, o, bu yerlərdən yeddi ildir gedib. Nəhayət, Yunus Əmrə özü axtarıldığını hiss edib bir axşam gəlib saraya çatır. Sultan buna sevinməklə yanaşı, həm də onu sarayda qalmağa və birlikdə dövləti ədalətlə idarə etməyə çağırır. “Təzəcə doğulan bir məmləkətin, Qüvvəti mən olum, ürəyi sən ol! Arxası mən olum, gərəyi sən ol!”- fikirləri ilə öz millətinin fəxri olan sənətkara böyük ehtiram göstərir. Şair ona cavab verir ki, “Mən dərviş Yunusam, dərvişin yeri, Oba içindədi, el içindədi”. Məlum olur ki, onların ikisinin də əsas məramı xalqına əsl vətəndaş mövqeyi ilə xidmət etməkdir. Osman Qazi ona xoş niyyətlə təklif etdiyini inandırır. Birlikdə dövlətlərinə daha böyük xeyir vermiş olacaqlarını bildirir. Hökmdar müdrikliyi xalqın taleyini hər şeydən üstün bilməsində özünü göstərir. Bu epizoda diqqət etdikdə Nizaminin yaratdığı hökmdar obrazlarının da mübaligə olmadığına inam yaranır. Bəlli olur ki, bir vaxtlar türk hökmdarları ilə şairləri eyni amala xidmət ediblər. Yunus Əmrə onun bu cür böyük ammalarla yaşamasına sevinir və bildirir ki, hər yerdə sənə dəstək olacam. “Səsinə səs verib ellər içində, Səs ollam, ün ollam. Hay-haray ollam”. Əsl haqq şairi xalqını qoruyan sərkərdələrlə xalqın arasında körpü olmağı bacaranlardır. Sarayda yaşayaraq təxəyyülündəki xalqa məcazi mənada xidmət etməkdənsə, xalqın içində yaşayıb, millətin və məmləkətin bütövlüyünün simvolu olan saraya həqiqi xidmət etmək dövlətçilik naminədəhə əlverişlidir. Osman Qazi ona şeyxim, dərvişim, dostum, ozanım deyər müraciət edir. Ondən xeyir-dua istəyir ki, haqq yolunda qılınc çalanda ayağı altında yer titrəməsin. Yunus Əmrə bildirir ki, “Gözüm gördü, könlüm duydu, qəlbim sevdi hökmünü, Səni bildim bu dövlətə ata, şanlı sultanım”. Bu misralar bir ilahi şairin öz hökmdarına millətin taleyini əmanət etməsinin təsdiqidir. Hətta, ən əsas məsləhətini də verir. “Səltənəti məhvərindən yıxsa bir tamah yıxar, Qoyma sərvət başınızı qata, şanlı sultanım”. Bununla da hökmdar və şairin dövlət və dövlətçilik naminə bir-birilərinə arxa olduqlarını görmüş oluruq. Əslində poemada qabardılan əsas məsələ türkün dövlət gələcəyinin ədalətli idarəçiliyə əsaslandığını nümayiş etdirməkdir.

Əsərin “Molla Qasım sınağı” adlanan hissəsi zavyazkadır. Yunus Əmrənin şən-şöhrəti artıqca təbii ki, paxıllığını çəkənlər də çoxalır. Bu da onun göstəricisidir ki, tarix boyu heç bir kəs, heç bir fərd hamı tərəfindən birmənalı qarşılanmayıb. Hər bir insan başqasını öz ürəyinə, öz ölçü meyarlarına görə dəyərləndirir. Şairin şeirlərini yandırmaq istəyən molla buna nail ola bilmir. O, şeir yazılmış vərəqləri cırıb suya atır, ancaq vərəqlər dil açıb nəğmə oxuyur. Bu parçadan çıxan nəticə odur ki, “Batdı Molla Qasımlar, Bəşərin yaddaşında Bir Yunus Əmrə qaldı”.

Poemanın “Mən burdan getməyə gəldim” bölümünü final adlandırmaq olar. Bu hissədə Yunus Əmrənin can üstə olarkən yurdunun hər yerindən ziyarət gələnlərin ibrətamiz davranışı təsvir olunur. Ölümündən sonra hər kəs istəyir ki, şairi onların torpağında dəfn eləsinlər. Bir müdrik qoca deyir ki, “O təkcə bizim deyil, türk oğlu türk adlanan Ulu bir milləti”. Bu ulu millətə aid olan hər bir dahi sənətkar bəşəri yaşarlılığına söz və əməl birliyinin vəhdəti sayəsində nail olmuşdur. Axır qərar verirlər ki, şairi Əskişəhər yanında Sarıköydə dəfn etsinlər. İndiki dövrdə düşünürlər ki, onun Ərzurumda, Kirşəhirdə, Qaramanda, Konyada, Aksarayda, Sivasda qəbri var. Müəllifin son qənaəti bu olur ki, Yunusu görmək üçün haranisa gəzməyə ehtiyac yoxdur, onu görmək istəyən hər kəs hər yerdə görə bilər. Ən əsası isə öz qəlbinə həqiqi ziyarət etməklə Yunus Əmrə dərğahına çatmaq olar.

Bu poema sadəcə bir türk yazarının həyat tarixçəsinin xronologiyası deyil. Əsər öz dil-üslub xüsusiyyətlərinə görə də, tamamilə türk ənənəsində kodlaşdırılıb. Türkün dastan təfəkkürünün qədim zamanlardan üzü bəri epik təsvirlərə himayədarlıq etməsi əsaslandırılıb. Poemada Yunus Əmrənin öz misralarından 11 dəfə istifadə edilməklə yanaşı, irili-xırdalı 11 nəsr parçası da yer almışdır. Heç bir təhkiyə mətni məcburən nəzmə gətirilməyib. Əsasən tərənnüm obyektləri şeirlərlə ifadə olunub. Mətdə nəzm və nəsr dilinin tarazlığı zərgər dəqiqliyi ilə gözənilib. Bütövlükdə əsərin kompozisiyası türk milli düşüncəsi üzərində qurulub.

زلیمخان یعقوب "یونیس ایمره داستانی"

یازانی گلنار سما

خالق شاعری زلیمخان یعقوب ایری جملی، "یونیس ایمره داستانی" تی ۱۹۹۱ جی ایلده قلمه آلمیشدیر. سککیز یاریم باشلیغی اولان پوئمادا اساس احوالاتلارین تصویرى نثرله وئرلیسه ده، چوخلو سایدا قوشما و گرایلیلارا دا ایستیناد اولونوب. اثرین نثرله اولان مقدمه سیندن بللی اولور کی، پوئمانین یازیلماسی اوچون شاعره غئیدن گلن سس یول گؤستریب، بو دا داستانلاردا قهرمانلارین بوتنا آلماسی اساسینی خاطرلادیر. گبریشده داها چوخ یونیس ایمره دن اثر یازماق اوچون ایلاهی قۇدرته صاحب اولماق و یونیس ایمره او جالیغینا بلد اولماقدان سؤز آچیلیر. اساس فیکرلر بو میصر اعلاردا عمومی لشدیریلیب: "یونیس سؤزو دنمک اوچون یورد دیلینی بیلمه لیسن! بئر میللتین خلاصکاری قورد دیلینی بیلمه لیسن!" "ایلك بؤلوم اولان" یونیس درگاهی " بشش بندلیک گرایلیدان عبارتدیر. "مبارک اوزونو گؤرمه یه گلدیم" ادلی ایکینجی بؤلومون اساس اغیرلیق مرکزی بو میصر اعلارین اوستونه دوشور. "نیله اولچوم، سنی نیه بنزه دیم، اولچولمزی اولچه بیلمز اولچولر". بونونلا یاناشی، شاعر اولو اوستادا معاصر دؤورون بلالاری باره ده گیلنلیمیر. "فضولی باغداددا سکسکلیدی، بئر جانین ایچینده نچه جان یاتیر. نسیمی حلبدن شیروانا باخیر، السگر گؤیچه ده نیگاران یاتیر!" "بندده موختلیف تاریخی زمانلاردا یاشایان ادیبلرین آدی چکلمکله ایری-آیری عصرلر ده اولکه میزین باشینا گتیریلن بلالار اولارین سیماسیندا عمومی لشدیریلیب. "دمیر چاریق، دمیر عصا" بؤلوموله اثرین انکسپوزیسییا حیصه سی ینکونلاشیر. بو بؤلومده یونیس ایمره نین شریعت، طریقت، معرفت و حقیقت قاپیلاریندان اوزو آغ چیخماسی و ایلاهی سؤزه صاحب اولماسی بللی اولور.

"تاپدیغین قاپیسیندا" ادلی بؤلومله اثرین زوایاسکا مرحله سی باشلاییر. "گونلرین بئر گونونده یونیس زمانه نین بویوک شیخی حاجی بکتاش ولی نین تاپشیریغی ایله اولولار اولوسو تاپدیق ایمره نین قاپیسینی دؤیدو... "شیخی ده حاق یولوندا خیدمت اوچون اونو اوز درگاهیقا قبول اندیر. یونیس ایمره بوتون طبیعت، تانری نین یاراتدیقلارینا کونول وئریر. او، داغا، داشا اولان سئوگیسینی ده ثبوت اندیردی. بئر گون شیخی نین قیزی فاطما بولقدان گلرکن یونیسون قارشیسینا چیخیر. یونیس اولان سئوگیسینی صافلیغی قیزی دا عالیشدیریر. قیزین سئوگی اعترافیندان بحث ائدن دؤرد میصر اعلیق بنده دفت ائتسک، صوفیزمین دؤرد مرحله سی نین کنچیلدیگینی گؤرموش اولاریق.

هانسی یانا چیخیرام، گؤزه سن گورونورسن، (شریعت)

چیچکلره باخیرام، گؤزه سن گورونورسن! (طریقت)

یاتیرام، اویاتیرام، گؤزه سن گورونورسن، (معریف)

اوجاق کیمی یاتیرام، گؤزه سن گورونورسن! (حقیقت)

یونیس ایمره یه عاشق اولان قیزین دیلیندن وئریلن بو میصر اعلاردان دا گورونور کی، اونا کونول وئرلن ده اوزو کیمی عالی مقاماتیمیش اولور. یونیسون دا قدرتی اوندادیر کی، اوزونه قارشى اولان سئوگی ایله اینسانلارین داخلی صافلیغینا نایل اول بیلیر. فاطما اونا اولان عشقی ایله معنوی تکامله چاتمیشدیر. یونیس ایمره بو سئوگینی آنلاسا دا، اعتراضی ایله اونون کونولونو بیخماغی دوزگون حساب ائتمیر. خئیلى ترددود کئچیریر: "دئسینمی گنجیکمیسن، منیم اوز سئوگیلیم وار"، "دئسینمی ساری کؤیده بئر قیز قویوب گلمیشم". مومکون قدر قیزین اورگینی قیرماماغا چالیشیر. آتاسی نین درگاهییدا هامی نین اونو چوخ سئویدگینی دئییر. آما قیزی دا آلداتماق ایستمیر. "من سنی گؤز للیگین تاجی کیمی سئویرم، من سنی ان سئویملی باجی کیمی سئویرم - "دنیهرک اونو بوشونا اومیدلندیرمیر. او بیلدیریر کی، بو درگاها یالنیز آتاسیندان ارنلرین همیتینی، پیغمبرین شرافتینی اؤیرنمک اوچون گلیب. اوز میسسسیاسینا صادق قالان شاعر اورگینده یئری اولمایان فاطما سئوگیسیندن مردانه شکیلده ایمتینا اندیر. "ایرلیدیلا بئر آخشام، همیشه لیک، ابدی، قیزا کونول وئرمدی عشقین اولو معبدی!"

اثرین "مؤولانه مجلسینده" "ادلانان بؤلومو کولینیماسییا کاراکتیری داشیبیر. "حاقا قیرخ ایلیک خیدمتدن، درسدن و تربیهدن سونرا درویش یونیس شیخی نین خئییر-دعاسینی آلیب، تاپدیق ایمره درگاهییدان ایریلدی". او، مؤولانانین سوراغیلا قونیا یا گلیر. مؤولانا اونو "منیم شمسیم اوستاد اولدو، سنین ایسه تاپدیغین، هئچ اولمادی حقیقتدن یابیندیغین، ساپدیغین -"

دنیهرک بویوک احتیراملا قبول اندیر. اثرین ان عبیرت آمیز یئری "یونیسلا عثمان قاضی نین گوروشو" دور. بو حیصه ده عثمانلی ایمپیریاسی نین عدالتلی قانونلار اوزرینده قورولماسی تاریخچه سینده ده یئر وئرلمیشدیر. بونونلا یاناشی، سولطانین ساراییندا حکمت صاحب لرینه بویوک احتیرام گؤسترلمه سی عبیرت آمیز شکیلده قلمه آلمیشدیر. "عثمان قاضی بیلیردی کی، یونیسون ایلاهیلری، حکیمتلی سؤزلری بوتون آنادولویا بئر دوغمالیق گتیریر، قارداش قیرغی نینی، قان داواسینی، طایفه چکیشمه لرینی ساکینلشدیریر: بو دا سولطانلیغین نفوذونو بیره-بشش آرتیریردی". عثمان قاضی آتاسی ارتو غرول بیین وصییتینه عمل ائدرک یوردونون خلاصکاری اولماغی باجاریردی. زلیمخان یعقوب اونون حؤکمدار قدرتینی بنله گؤستریر: "آرخاسیندا بیز انس واردی، اونونده موقول، دوشمنلرین کیملیگیندن یاخشى حالیددی". یعنی دونیانین ان اوزون عؤمورلو ایمپیریاسی

اولان بیز انسین هله ده وار اولدوغو بئر دؤنمده، اوسته لیک شرفدن غربه موقول ایستیلارلی دا تاریخی گنر چکلیمه چنوریلیردی. محض بنله بئر شرايطه بو گوجلره دیرهنیش گؤستره بیلیم، تورکون ان اوزون عؤمورلو ایمپیریاسینی یارادا بیلیمک، دوغرودان دا، تورکانه بئر چابا طلب اندیردی. بونا گوره ده، هدفه دوغرو اینملا گنریدیلر. ایریجه ده ان اوغورلو ظفر چالان عثمانلار لاماشدان بورسایا قدر بوتون اراضیلر ده غلبه قازاندیلار. اولار یئنی تورپاقلارا سادهجه صاحب اولموردولار، هم ده همین یئرلره تورکون بویوک مدنیتینی آپاریدیلار. پوئمادا گؤستریلیر کی، عثمان قاضی بایرام گونو قیلینجلاری قیندا ساخلاتدیریردی. بو ایلك باخیشدان، بلکه ده، سیرادان بئر دنتال کیمی گورونه بیلر.

معلوماتور کی، سون ایکی عصرده اونلارین تورک سویلو خالقلارا قارشى قیر غنلاری اساساً بایرام گونلارینده حیاتا کنجیریلیر. تورک کۆکلی حۆکمداری ایسه بایرام شنیلگینده یونیس ایمرمدن اوخویان اوزانلار باشقا بیر عالمه آپاریرلار. او، قایی خانین دۆرد یوز آتلی ایله یاراتدیغی قوشونون سایینین ایندی قیرخ مینی کنجمسی ایله غرور دویوردو. حۆکمدار اوزانلاردان اوخودوقلاری سۆزلرین مۆلفینی سوروشور. “درویش یونیسون! جاوابینی آنادا امر ائلهدی کی، سیزه اوچ گون وخت وئیرم، یونیس ایمره هاردا بیرسا اونو تاپمالیسنیز...” “اگر او گلگه بیلیمسه، اوزوم اونون زیارتینه گندرم دئییر. هر طرفده اونو اختارماغا باشلا بیلیرلار. “هر کیمدن سوروشورسان، دئییر: “یونیس مندهدی!”، “هامی یونیسام دئییر، گز نلر چاش-باش قالیر.” آخیر اونو تاپدیغین درگاهیندا اختارماغا گندیرلر و اؤیرهنیرلر کی، او، بو یئرلردن یئددی ایلدیر گندیب. نهایت، یونیس ایمره اوزو اختاریلدیغینی حیسس اندیب بیر آخشم گلیب سارایا چاتیر. سلطان بونا سونیمکله یاناشی، هم ده اونو سارایدا قالمایا و بیرلیکده دۆولتی عدالتله ایداره ائتمهیه چاغیریر. “تزمجه دوغولان بیر مملکتین، قووتی من اولوم، اورگی سن اول! آرخاسی من اولوم، گرگی سن اول!” - فیکیرلری ایله اوز میللتی نین فخری اولان صنعتکارا بویوک احتیرام گۆستریر. شاعر اونا جاواب وئیر کی، “من درویش یونیسام، درویشین یئری، اوبا ایچیندهدی، ائل ایچیندهدی.” معلوم اولور کی، اونلارین ایکیسینین ده اساس مرامی خالقینا اصل وطنداش مۆوقئیی ایله خیدمت ائتمکدیر. عثمان قاضی اونا خوش نیتله تکلیف ائتدیغینی ایناندیریر. بیرلیکده دۆولتلرینه داها بویوک خئییر وئرمیش اولاجاقلارینی بیلدیریر. حۆکمدار مودریکلیگی خالقین طالعیینی هر شئین اوستون بیلیمه سینده اوزونو گۆستریر. بو انییزودا دقت ائتدیگه نظامی نین یاراتدیغی حۆکمدار اوبرازلارینین دا مبالیغه اولمادیغینا اینام یارانیر. بللی اولور کی، بیر واختلار تورک حۆکمدارلاری ایله شاعرلری عینی آمالا خیدمت ائدیبلر. یونیس ایمره اونون بو جور بویوک اماللارلا یاشاماسینا سونینیر و بیلدیریر کی، هر یئرده سنه دستک اولاجام. “سسینه سس وئریب ائلر ایچینده، سس اوللام، اون اوللام. های-هارای اوللام.” اصل حاقّ شاعری خالقینی قورویان سرکردملرله خالقین آراسیندا کۆریو اولماغی باجار انلاردیر. سارایدا یاشایاراق تخیبولونده کی خالقا مجازی معنادا خیدمت ائتمکدینسه، خالقین ایچینده یاشاییب، میللتین و مملکتین بوتؤولویونون سیمولو اولان سارایا حقیقی خیدمت ائتمک دۆولتچیلیک نامینه داها اؤنریشلیدیر. عثمان قاضی اونا شیخیم، درویشیم، دوستوم، اوزانیم دئییه مراجعت اندیر. اوندان خئییر-دعا ایسته بیر کی، حاقّ بولوندا قیلینچ چالاندا آیاغی آلتیندا یئر تیترمه سین. یونیس ایمره بیلدیریر کی، “گۆزوم گۆردو، کۆنلوم دویبدو، قلیم سؤدی حۆکمونو، سنی بیلدیم بو دۆولته آنا، شانلی سلطانیم.” بو میصر اعلار بیر ایلاهی شاعرین اوز حۆکمدارینا میللتی نین طالعیینی امانت ائتمه سی نین تصدیقیدیر. حتی، ان اساس مصلحتینی ده وئیریر. “سلطنتی مئحوریندن بیخسا بیر تاماه بیخار، قویما ثروت باشینیزی قاتا، شانلی سلطانیم.” بونولا دا حۆکمدار و شاعرین دۆولت و دۆولتچیلیک نامینه بیر-بیریلرینه آر خا اولدوقلارینی گۆرموش اولوروق. اصلینده پونمادا قاپار دیلان اساس مسئله تورکون دۆولت گنئی نین عدالتلی ایداره چیلییه اساسلانیدیغینی نومایش ائتدیرمکدیر.

اثرین “موللا قاسیم سیناغی” “ادلانان حیصه سی زوایاز کادیر. یونیس ایمره نین شان- شوهرتی آرتدیقا طبیعی کی، پاخیللیغینی چکنلر ده چوخالیر. بو دا اونون گۆستر یجیسیدیر کی، تاریخ بویو هئج بیر کس، هئج بیر فرد هامی طرفیندن بیرمعنالی قارشیلانماییب. هر بیر اینسان باشقاسینی اوز اورگینه، اوز اولچو معیارلارینا گۆره دئولندیریر. شاعرین شعرلرینی یاندیرماق ایسته یین موللا بونا نایل اول بیلیمیر. او، شعر یازیلیمیش ورقلری جیریپ سویا آتیر، آنجاق ورقلر دیل آچیب نغمه اوخویور. بو پارچادان چیخان نتیجه اودور کی، “باتدی موللا قاسیملار، بشرین یادداشیندا بیر یونیس ایمره قالدی.”

پونمانین “من بردان گنتمهیه گلدیم” بۆلومونو فینال آدلاندیرماق اولار. بو حیصه ده یونیس ایمره نین جان اوسته اولارکن یوردونون هر یئریندن زیارته گنلرین عبیرت آمیز داورانیشی تصویر اولونور. اؤلوموندن سونرا هر کس ایسته بیر کی، شاعری اونلارین تورپاغیندا دفن ائله سینلر. بیر مودریک قوجا دئییر کی، “او تکجه بیزیم دئییل، تورک اوغلو تورک آدلانان اولو بیر میللتیندی.” بو اولو میللته عاید اولان هر بیر داهی صنعتکار بشری یاشار لیلیغینا سۆز و عمل بیریگی نین وحدتی سایه سینده نایل اولموشدور. آخیر قرار وئیریرلر کی، شاعری اسکی شهر یانیندا ساری کۆیده دفن ائتسینلر. ایندیکی دۆورده دوشونورلر کی، اونون ارضورومدا، قیرشهرده، قاراماندا، قونیا، آغسارایدا، سیواسدا قیری وار. مۆلفین سون قناعتی بو اولور کی، یونیسو گۆرمک اوچون هارانیسا گزمهیه احتیاج یوخدور، اونو گۆرمک ایسته یین هر کس هر یئرده گۆره بیلر. ان اساسی ایسه اوز قلیبینه حقیقی زیارت ائتمکله یونیس ایمره درگاهینا چاتماق اولار.

بو پونما سادهجه بیر تورک یازارینین حیات تاریخچه سی نین خرونولوگییاسی دئییل. اثر اوز دیل-اوسلوب خصوصیتلرینه گۆره ده، تامامیله تورک عنعنه سینده کودلاشدیریلیب. تورکون داستان تفککورونون قنیم زامانلاردان اوزو بری انپیک تصویرلره حمایه دارلیق ائتمه سی اساسلانیدیریلیب. پونمادیونیس ایمره نین اوز میصر اعلاریندان ۱۸ دفعه ایستیفاده ائدیلمکله یاناشی، ایریلی-خیردالی ۱۸ نثر پارچاسی دا یئر آلمیشدیر. هئج بیر تحکییه متنی مجبورا نظمه گتیریلیمه ییب. اساساً ترننوم اوبیئکتلری شعرلره ایفاده اولونوب. منتده نظم و نثر دیلی نین تارازیغی زرگر دقیقلیگی ایله گۆزله نیلیب. بوتؤولوده اثرین کومپوزیسییاسی تورک میلیلی دوشونجه سی اوزرینده قورولوب.

KLASSİK MƏHƏBBƏT

Sayman Aruz

Mən sənə baxıram, sən ögeylərə,
Əl-ələ keçirik xiyabanları.
Deyirəm görəsən yerlər dəyişsə,
Kimlərə baxacaq onların yarı?

Burası şəhərdir adı batmasın,
Hər yeri çərçivə, hər yeri divar.
Nə bilim bəlkə də məhəbbət harda,
Ortadan bölünsə, şəhər yaranar.

Nə bilim bəlkə də mənimlə gedən,
Ögeylər yaradı mənim deyildi.
Aypara,
Aybəniz,
Aygün,
Aytəkin
Bağışla sevgilim adın nə idi?

Əl-ələ keçirik ama şəklimiz,
Ögeylər gözündə qurudulubdur.
Postmodern sevirik bir birimizi,
Klassik məhəbbət unudulubdur...

کلاسیک محبت اونودولوبدور

سایمان عروض

من سنه باخیرام، سن اوگنیلر
ال-اله کنچیریک خیابانلاری
دنییرم گۆره سن ینرلر دئییشسه،
کیملره باخاجاق اونلارین یاری؟

بوراسی شهردیر آدی باتماسین،
هر ینری چرچیوه، هر ینری دیوار
نه بیلیم بلکه ده محبت هاردا
اورتادان بؤلونسه، شهر یارانار

نه بیلیم بلکه ده منیمله گندن
اوگنیلر یاریدی منیم دئییلدی

آیپارا،
آیبینیز،
آیگون،
آیتکین

باغیشلا سنوگیلیم آدین نه ایدی؟

ال-اله کنچیریک اما شکلمیز
اوگنیلر گۆزوندە قورودولوبدور
پست مُدرن سنویریک بیر بیریمیزی
کلاسیک محبت اونودولوبدور...

NƏ XƏBƏR?

Əli Məhəmməd Bəyani

Qaf dağından gələn aşiq' somuruq' dan nə xəbər?
Dağ kimi göylərə qalxmış yumuruqdan nə xəbər?

Təbrizin qəmli xəbərlərlə uçuqlur dudağı!
O xəbərdən, o dodaqdan, o uçuqdan nə xəbər?

Dünya bir əyri buruq yoldu bütün tablovsuz,
Düzünü söylə görüm, əyri buruqdan nə xəbər?

Ruzgarın əli çalxır yenə də beynimizi,
Kərə alsın deyə ol, yağlı tuluqdan nə xəbər?

Bu qədər dağladılar qəlbimizi hicr oduna,
Yaramızdan bitişən qanlı suluqdan nə xəbər?

İçimizdə bir uşaq var, adı azadlıqdır
Çoxlu şıltaqlı-şuluqdur, o şuluqdan nə xəbər?

“Yeddi yarpaq bir çına” şeir toplusundan

نه خبر؟

علی محمد بیانی

"قاف" داغیندان گلن عاشیق، "سوموروق" دان نه خبر؟
داغ کیمی گۆیله قالمیش یوموروقدان نه خبر؟

تبریزین عملی خبرلر له اوچوقلور دوداگی!
او خبردن، او دوداقدان، او اوچوقدان نه خبر؟

دونیا بیر آیری بوروق بولدو بوتون تابلسوز،
دوزونو سویله گۆروم، آیری بوروقدان نه خبر؟

روزگارین الی چالخیر یننه ده بنینیمیزی،
کره السین دئییه اول، یاغلی تولوقدان نه خبر؟

بو قدر داغلادیلار قلبیمیزی هجر اودونا،
یارامیزدان بیتیش قانلی سولوقدان نه خبر؟

ایچیمیزده بیر اوشاق وار، آدی آزادلیق دیر،
چوخلو شیلتاقلی_شولوقدور، او شولوقدان نه خبر؟

"ینددی یارپاق بیر چینار " شعر تولوسوندان

XƏBƏRİN OLSUN

Hüseyn Atabek (Qayıtmaz)

Elə qərq olmuşam qayğılardakı,
Özümdə itmişəm xəbərin olsun.
Hələ başlanmamış ömrün yoxuşu,
Düzünd itmişəm xəbərin olsun.

Daha çiçək kimi qozumur sözüm,
Könlümü könlünə toxumur sözüm,
Özümü özümə oxumur sözüm,
Özüm də itmişəm xəbərin olsun.

Odur intizardı gecə gündüzüm,
Neyləyim əl çatmaz olub ulduzum,
Oqədər yollara tikilib gözüüm,
Gözümdə itmişəm xəbərin olsun.

Xatirəylə dolu itmiş varağam,
"Qayıtmaz" soraqlı titrək dodağam,
Həsrətdən çatılmış sönməz ocağam,
Közümdə itmişəm xəbərin olsun.

خبرین اولسون

حسین اتابک (قایتماز)

انله غرق اولموشام قایغیلاردا کی،
اوزومده ایتمیشم خبرین اولسون.
حله باشلانمامیش عومرون بو خوشو،
دوزومده ایتمیشم خبرین اولسون.

داها چیچک کیمی قوخومور سوزوم،
کونلومو کونلونه توخومور سوزوم،
اوزومو اوزومه اوخومور سوزوم،
اوزوم ده ایتمیشم خبرین اولسون.

اودور ایننتظاردی گنجه گوندوزوم،
نئیله بیم ال چاتماز اولوب اولدوزوم،
او قدر یوللارا تیکیلیب گوزوم،
گوزومده ایتمیشم خبرین اولسون.

خاطیره ایله دولو ایتمیش واراغام،
"قایتماز" سوراغلی تیترک دوداغام،
حسرتدن چاتیلیمیش سونمز اوجاغام،
کوزومده ایتمیشم خبرین اولسون.

MÜDAM GALAR AĞ YERİ

Məleybərli Əli

Boyu bəstə, ləbi qünçə, səlatın
Süsən yeri, sünbül yeri, bağ yeri
Bir işvə eylədin, aldın canını
Heç qoymadın cəsdimdə sağ yeri

Xalların gözəldir yaqut yəməndən
Bir neçə xəyallar keçibdi məndən
Tərən qüş tək qaynaq vurram məməndən
Qanı qaçar müdam qalar ağ yeri

Aşiq olan bilər aşiq halını
Qismət ola qucam incə belini
Azca yandır (kəleybərli əli) ni
Belə çəkmə ürəyimdə dağ yeri

مدام قالار آغ یئری

کلیبرلی علی

بو یو بوسته ، لیبی غنچه ،سلاطین ،
سوسن یئری ، سونبول یئری ، باغ یئری،
بیر عشوه انیله دین ، آلدین جانمی ،
هنچ قویمادین جسدیم ده ساغ یئری ،

خاللارین گوزل دیر یاقوت یمندن ،
بیر نچه خیالار کئچیبدی مندن ،
طران قوش تک قابناق ووررام مندن ،
قانی قاچار مدام قالار آغ یئری ،

عاشیق اولان بیلر عاشیق حالینی ،
قیسمت اولاقوجام اینجه بئلینی ،
ازجا یاندیر (کلیبرلی علی) نی ،
بئله چکمه اوریبیمده داغ یئری ،

EDİT

Ramin Cəhangirzadə

Saatına baxdın
Ürəyini kökləyə bilmədin
Lilləndi damarcıqların
Etiraf etdi səni sənsizlik
Yalnızlığı daşıya bilmədi bu şəhərcik
Metir- metir uzanadı kölgən
Nəhayət adını edit etdin

Mamutların qıçı qıçına dolaşır
Əkdin dırnaqlarını əqaqilər kölgəsində
Heyrətləndin təpədən dırnağa soyulmuş
damarlarına
Əllərini uzatdın özünə görüşməyə
Məsafən min bir gecə nağılı
Maska bazarında gəzməz dəlilər
Ətin ütülməsin çır-çırılar alovunda
Dörd bir yanını soyuq aldı
İkiyə bölünsən nə olacaq?

اندیت

رامین جهانگیرزاده

ساعاتینا باخدین
اوره بینی کؤکلّه یه بیلمه دین.
لیلنددی دامار جیقلا رین
اعتیراف ائتدی سنی سنسیزلیک
یالنیزلیغینی داشییا بیلمه دی بو شهرجیک
مئتیر مئتیر اوزانادی کؤلگه ن
نهایت آدینی اندیت ائتدین.

ماموتلارین قیچی قیچینا دولاشیر آرتیق
اکدین دیرناقلارینی اقاقی لر کؤلگه سینده
حیرتلندین تپه دن دیرناغا سویولموش دامارلارینا
الترینی اوزاتدین اوزونله گوروشمه یه
مسافه ن مین بیر گنجه ناغیلی
ماسکا بازاریندا گزمز دللی لر
اتین اوتولمه سین چیر چیرالار آلووندا
دورد بیر یانینی سویوق آلدی
ایکی یه بولونسن نه اولاجاق...!!؟

KƏDƏR

Saray Məhəmmədrzayi

Kədər!
Pəncərə şüşəsidir
Tərləyən nəfəs içində
Göz mesajlarında güzgü
Xiyaban sağırılığında duruşan addım
Şəkillərdə donmuş gülüş

Kədər!
Əsəb damarlarında boğulan həyəcəndir
Ağlar-gülər dodaqlarda
Pişim-pişim

Kədər!
Mənim yaşımıdır
Nə axır
Nə qayıdır
Yataq otağında
Asılmış key saç
Manikorlarda döyünən damar
Sezən akso şarkısında
Səssizlik
Ərəb qızının
Ritmik pantomimi

Kədər!
Xəstəlik qədər xərcəngdir
Qızımın qolçağındakı boş qucaq
Yuxu dərmanlarımda
Sərsəm dolaşan rəya

Kədər sevgi qədər boşdur
Duyduqca duyulmur

کدر

سارای محمدرضایی

کدر!
پنجره شوشه سیدیر
ترله بن نفس ایچینده
گوز منسازلاریندا گوزگو
خیابان صاغیرلیغیندا دوروشان آددیم
شکیللرده دونموش گول

کدر!
عصب دامارلاریندا بوغولان هیجان دیر
ایسینمه بن بارماق اسینتیلری
اغلار- گولر دوداقلاردا
پیشیم - پیشیم

کدر!
منیم یاشیم دیر
نه آخیر
نه قایدیر
یاتاق اوتاغیندا
اسیلمیش کنی ساچ
مانیکورلاردا دویونن دامار
سنزن آکسو شارکیسیندا
سس سیزلیک
عرب قیزینین
ریتیمیک پانتومیمی

کدر!
خسته لیک قدر خرچنگ دیر
قیزیمین قولچاغیندا کی بوش قوجاق
یوخو درمانلار یمدا
سرسم دولاشان رویا

کدر سنوگی قدر بوش دور
دویوقجا دویولمور.

KARABAĞ DENİNCE

Yusuf Aslan

Karabağ denince tüm akıllara,
Karalar bağlamış memleket gelir,
Azeri yurdumda nazlı canlara,
Hunharca yapılmış cinayet gelir.

Karabağlı bir bir vuruldu gitti,
Kimi suya düştü boğuldu gitti,
Gülüşen yuvalar dağıldı gitti,
Başımıza böyle alamet gelir.

Kara gözlü gelin kızlar soyuldu,
Göğüsler kesilip gözler oyuldu,
Ak alınından nice gençler vuruldu,
Ancak Ermeni'den ihanet gelir.

Ülkeyi istila eden düşmanlar,
Boğazlandı gelin kızlar oğlanlar,
Ziyalılar ağım ağım kan ağlar,
Bilmem ki ne zaman selamet gelir.

Der Yusuf bundandır benim kederim,
Dilerse canımı feda ederim,
Azeri gardaşa haktan dilerim,
Bir Atatürk gibi kemalet gelir.

قاراباغ دئیینجه توم عاغیلارا

یوسف اصلان

قاراباغ دئیینجه توم عاغیلارا،
قارالار باغلامیش مملکت گلیر.
آذری یوردومدا نازلی جانلارا،
خونخوارجا یاپیلمیش جینایت گلیر.

قاراباغلی بیر - بیر وورولدو گئتدی،
کیمی سویا دوشدو بوغولدو گئتدی،
گولوشن یووالار داغیلدی گئتدی،
باشیمیزا بؤیله علامت گلیر.

قارا گوزلو گلین قیزلار سویولدو،
گؤیسولر کسلیب، گوزلر اوپولدو،
آغ آنیندان نجه گنجلر وورولدو،
آنجا انرمی دن اهانت گلیر.

اولکه بی ایستیلا ائدن دوشمانلار،
بوغازلاندي گلین قیزلار، اوغلانلار،
ضیالیلار اغیم اغیم قان اغلار،
بیلمم کی نه زامان سلامت گلیر.

دئر یوسف بونداندير منیم کدریم،
دیلسه جانیمی فدا اندریم،
آذری قارداشا حاقدان دیلریم،
بیر آتاتورک کیمی کمالت گلیر.

KUTLU PAZAR

Kadir Altun

Gönlümü çıkardım kutlu pazara,
Satmayı denedim, talip çıkmadı.
Bu dert beni götürüyor mezara,
Çare üretecek tabip çıkmadı.

Yol çetindi nice alemler aştım,
Öyle manzaralar gördüm ki şaşım,
Düşündükçe düşüncemle savaştım,
Savaş durulmadı, galip çıkmadı.

Aklımdan ziyade gönlümü yordum,
Çok geceler vuslat hayali kurdum,
Kendi silahımla kendimi vurdum,
Bana benden gayrı rakip çıkmadı.

کوتلو بازار

قدیر آلتون

کؤنلومو چیخاردیم کوتلو بازارا
ساتمايی دنندیم، طالب چیخمادی
بو درد منی گؤتورویور مزارا
چاره اوره تجک طیب چیخمادی

یول چتیندی نیجه عالمی آشدیم
اویله منظره لر گوردوم کی شاشدیم
دوشوندوکجه دوشونجمله ساواشدیم
ساواش دورولمادی، غالب چیخمادی

عاغلیمدان زییاده کؤنلومو یوردوم
چوخ گنجه لر ووصلات خیالی قوردوم
کندی سیلاحیمل کندی ووردوم
منه مندن غیری رقیب چیخمادی

HÜZÜN VE ANNE

Mehmet Gözükar

Bulut göğe yağdı, gönlüme hüznün,
Dağlara sis çöktü ovaya duman.
Annem neyi varsa toplayıp gitti,
Ardından bakarken kör oldu gözüm.

Ayrık otu gibi yayılan hüznün,
Türkü olur yanar dudaklarımda.
Kırda açıp kelebeği bekleyen,
Koparılan çiçek kadar öksüzüm,

Zaman yere göğe ölüm saçıyor.
Ondan gül sürgünü güzün açıyor.
Yetimliğın yaşı yokmuş anladım,
Ölüm her kapıyı hazin açıyor.

Anneymiş dünyayı yaşanır kılan.
Eşya kıymetini ona borçluymuş.
O yoksa gördüğün gök mavi değil,
Onun şefkatiymiş gayrisi yalan.

Her esen rüzgârıla çoğalır hüznün,
Dalga dalga yeryüzüne yayılır,
Kırpığıme eşlik eder gözyaşım
Anneden gelirmiş kıymeti sözün.

Ölüm meleğiyle gelen sessizlik,
Ateşe, havaya, toprağa yansır,
Artık göğe ağın buluttaki sır,
Sır değil, faş olan, bir kimsesizlik.

Hasret yoksa gönül dağlar aşamaz.
Sararan yaprağı dalı taşımaz.
Kahreder bülbülü bağıın bozumu,
Gamı-kasaveti kanat taşımaz.

İki nefes arasından sıyırıp.
Çekip kurtarınca kendini annem.
Arkasından geleceğim biliyor,
Beni beklemekte Ukba'ya varıp.

حوزون و آنه

محمد گوزو قارا

بولوت گۆیه یاغدی، کونلومه حوزون،
داغلارا سیس چؤکدو اووایا دومان.
آنتم نیی وارسا توپلاییب گتندی،
آردیندان باخارکن کور اولدو گوزوم،

آیریک اوتو کیمی یاییلان حوزون،
تورکو اولور یانار دوداقلاریمدا.
قیردا آچیب گلگی بکله ین،
قوپاریلان چیچک قدر اؤکسوزوم.

زامان ینره گۆیه اولوم ساچیور،
اوندان گول سورگونو گوزون آچیور.
یئتمیلیگین یاشی بوخמוש آنلادیم،
اولوم هر قابییی حزین آچیور.

آننیمیش دونیایی یاشانیر قیلان،
اشیا قییمتینی اونا بورچلویموش.
او بوخسا گوردوگون گوی ماوی دگیل،
اونون شفقتییمیش غنیرسی یالان.

هر اسن روزگار لا چوغالیر حوزون،
دالغا - دالغا ینر اوزونه یاییلیر.
کیرپیگیمه ائشلیک اندر گوزباشیم،
آننه دن گلیرمیش قییمتی سوزون.

اولوم ملگییله گلن سسسزلیک،
آنشه، هاوایا، توپراغا یانسیر.
آرتیق گۆیه یاغان بولوت داکی سیر،
سیر دگیل، فاش اولان، بیر کیمسه سیزلیک.

حسرت بوخسا کونول داغلار آساماز،
ساراران یاپراغی دالی داشیماز.
قهر اندر بولبولو باغین پوزومو
غمی-قساوتی قانات تاشیماز

ایکی نفس آراسیندان سیبیریب،
چکیب قورتارینجا کندینی آنتم .
آرخاسیندان گلجگیم بیلیور،
منی بکلمکده عقبایا واریب.

SULTANIM (münacatdan bir parça)**Rukiye Aydın Madra**

Gönüller senin ile handan olur Sultanım.
Nurundan uzak sine zindan olur Sultanım.

Havf ve recâ arası semâya ellerimi,
Açarken gözyaşımınla yudum hayallerimi,
Su taşırken ateşe saf tutar karıncalar,
Hâlâ benim beynimde çifte nekkâre çalar,
Tövbe ettim gün/âha içtim nedamet meyi,
Dilime vacip kıldım gökten inen nağmeyi,
Aşkın şem'ine yanıp sana âşık olanlar.
Hallac-ı Mansur gibi candan olur Sultanım.

Emaneti gökyüzü yüklenseydi çökerdi,
Ağlardı yıldız yıldız gözyaşları dökerdi.
Şimdi senin yolunda günahkârın biriyim,
Kendimde ölmüş iken; şimdi sende diriylim.
Ruhumun devletinde ne kalem kaldı ne sur,
Yedi derya tükense bitmez bendeki kusur.

Ne Şeytan vesvesesi, ne İblis'in laneti,
Ne olursa nefsim benden olur Sultanım.

Kovma ki, dergâhından; ben meczup bir öleyim,
Eşiğinde can verip, eşiğinde öleyim.
Bir gönül sevdasına gönül tutuldu kandı,
Mamur olan yüreğim aşk odunda yıkandı.
Yerlerde çok süründüm iki cihan arası,
Kapanmadı kalbimde bu sevdanın yarası.

Bir kızıl şafak atar âşıkların gönlünde,
Uşşağın gözyaşları kandan olur Sultanım.

Yer-gök ağladığında gözüm sana kanacak,
Değdiğin de nazarın, gözlerim yıkanacak.
Kendimi izliyorum; aynasında cihanın,
Gölgesinde bulurum hikmetini nihanın.
Her zerrede kemalin ahenk ile belirir,
Akıl tefekkür etse kudretinden, delirir.

Âsar-ı kemâlinde zâhirde füsün olan,
Meczupların yüreği rindan olur Sultanım.

Kulluğunu intizar eder iken bu yetim,
Senin merhametinde artar mahcubiyetim.
Şâkiler defterine kayıt etme adımı,
Ya Rab senden başkası duymaz ki feryadımı?
Mağfîret etmez isen nasıl dayanır bu can,
Kurtaramaz ne korku ne duyulan heyecan.

Gün/âhın gölgesinde ah etmeyen nefsinde,
Ruhunu da kaybeder tenden olur Sultanım.

Ne mutlu oldu gönlüm, ne muradına erdi,
Ne ektiğim sancılar umut olup yeşerdi.
O gün gelince arşın altına varacağım,
Titreyen ellerimle sana yalvaracağım.
Her gün senin kapında bir dilenci misali,
Bekleyeceğim ya Rab! İştîyakla visali.

Şem'e pervaz ederken âmâl-i efkârımız,
Derdini de devası da senden olur Sultanım.

سلطانيم(مناجات دان بير پارچا)**رکيه آيدین مادرا**

کونوللر سنين ايله خندان اولور سلطانيم.
نوروندان اوزاق سینه زیندان اولور سلطانيم.

خوف و رجا آراسي سمايا اللريمي،
آچارکن گوزياشيملا بودوم خياللاريمی.
سو داشيرکن آتسه صاف توتار قارينجالار،
حالا منيم بينيمده نيقته نفااره چالار.
توبه انتدیم گوناها ايجديم ندامت منی،
دليليمه واجيب قيلديم گويدن انن نغمه يی.

عشقين شمع'ينه يانيب سانا عاشيق اولانلار،
حلاجي منصور کيمي جاندان اولور سلطانيم.

امانتي گوی اوزو يوکلنسيدي چوکردی،
آغلاردی ييلديز ييلديز گوزياشلاري توكردی.
شيمدي سنين يولوندا گوناهاکارين بيريم،
کنديمه اولموش ايکن؛ شيمدي سنده ديريم.
روحومون دولتينده نه قلم قالدی نه سور،
يئددي دريا توكنسه بيتمز بنده كي قصور.

نه شيطان وسوسه سي، نه ايبليس'ين لعنتي،
نه اولورسا نفيسيمه بندن اولور سلطانيم.

قوما كي، درگاھيندان؛ من مجزوب بير اولی يم،
انشيگينه جان وئريب، انشيگينه اولی يم.
بير کونول سئوداسينا کونول توتولو قاندي،
مامور اولان اوربیم عشق اودوندا ييککندي.
ينرلرده چوخ سوروندوم ايکي جهان آراسي،
قاپانمادي قليبده بو سئودانين ياراسي.

بير قيزيل شفق آتار عاشيقلارين کونلنده،
عشاقين گوزياشلاري قانندان اولور سلطانيم.

ينر-گوی آغلاديغيندا گوزوم سانا قاناچاق،
ديديگين ده نظرین، گوزلريم ييکاناچاق.
کنديمي ايزله بيرم؛ ايناسيندا جهانين،
گولگه سينده بولوروم حیکمتيني نهانين.
هر ذره ده کمالين آهنگ ايله بليرير،
عقيل تفککور انتسه قودرتيندن، دليرير.

آتاري کمالينده ظاهرده فوسون اولان،
مجنوبلارين اوربي ريندان اولور سلطانيم.

قوللورونو اينتظار اندر ايکن بو يتيم،
سنين مرحمتينده آرتار محجوبيتيم.
شاکيلر دفترينه قئيد انتمه اديمي،
يا رب سندن باشقلسي دويماز كي فرياديمي؟
معفیرت انتمز ايسن ناسيل داياتير بو جان،
قورتاراماز نه قورخو نه دوپولان هيجان.

گوناھين کولگه سينده آه انتمه ين نفيسينه،
روحونو دا غاييب اندر تندن اولور سلطانيم.

نه موتلو اولدو کونلوم، نه مورادينا انردی،
نه اکتیگيم سانجيلار اميد اولوب شردی.
اوگون گلينجه عرشين آلتينا واراچاگيم،
تيتريين للريمله سانا يالواراچاگيم.

هر گون سنين قاپيندا بير ديلنجي ميتالي،
بکله بجغيم يا رب! ايشتيباقلا وصالی.
شمعه پر واز اندرکن آمالی افکاريميز،
دردي ده دواسي دا سندن اولور سلطانيم.

AND İÇERƏM

Həmidə Reyiszadə Səhər

Dalğalı göllərinə and içirəm.
Damğalı əllərinə and içirəm.

Quymarıq bağlı qala qollarımız,
Quruya gül - butamız, xullarımız,
Yetə dustaq dibinə yollarımız,
Bağlanan qollarına and içirəm.
Kəsilən yollarına and içirəm.

Qoymarıq al günəşin rəngi sola,
Qorxuluq yurdumuza kölgə sala,
Çən tuta arzu yolun, göz qarala,
Ağaran tellərinə and içirəm.
Çən tutan bellərinə and içirəm.

Quymarıq qəm dənizi dalğalana,
Gətirə tülkü feli xəlqi cana,
Odumuz özgə ocağında yana,
Saralan güllərinə and içirəm.
Sarı bülbüllərinə and içirəm.

Yazarıq qoç nəbinin şanlı sözü,
Çalarıq sazda elin canlı sözü,
Duyarıq xan arazın qanlı sözü,
Sarı sellərinə and içirəm.
Yaralı ellərinə and içirəm.

آند ایچیرم

حمیده رئیس زاده (سحر)

دالغالی گؤللرینه آند ایچیرم.
دامغالی اللرینه آند ایچیرم.

قویماریق باغلی قالا قوللاریمیز،
قورویا گول - بوتامیز، قوللاریمیز،
یئته دوستاق دیبینه یوللاریمیز،
باغلانان قوللارینا آند ایچیرم.
کسیلن یوللارینا آند ایچیرم.

قویماریق آل گونشین رنگی سولا،
قورخولوق یوردوموزا کولگه سالا،
چن توتا آرزو یولون، گوز قارالا،
آغاران تئللرینه آند ایچیرم.
چن توتان بئللرینه آند ایچیرم.

قویماریق غم دنیزی دالغالانا،
گنیره تولکو فئلی خلقی جانا،
اودوموز اوزگه اوجاغیندا یانا،
سارالان گوللرینه آند ایچیرم.
ساری بولبوللرینه آند ایچیرم.

یازاریق قوچ نبی نین شانلی سوزون،
چالاریق سازدا انلین جانلی سوزون،
دویاریق خان آرازین قاتلی سوزون،
سارالی سئللرینه آند ایچیرم.
یارالی انل لرینه آند ایچیرم.

GİDİŞ

Ülkü Taşhova

Bazen sessizlik
 Bazen gök gürültüsüdür çekip gitmeler
 Irmaklarda sesiz akar
 Akarken de nice kayalar sürükler
 Zordur gitmeler be gönlüm
 Gün gelir ana gider
 Baba gider
 Yıldız gider
 Sonra vuslat trenleri yol alır bir bir
 Kimi gelir kimi gider
 Sen kapa gözlerini
 Kapa ki
 Maverada gör beni
 Gönlün alsın getirsin seni
 İklimlerin en ılımanına
 Suflesiz karakterler saklıdır orada
 Orada maverada
 Bir ben varım
 Birde seni bekleyen sırrım
 Suskunlukta nice sözler saklıdır biliyor musun?
 Biliyor musun en güzel sözdür gözlerde
 konuşmak
 Sonra boyun büküp
 İçinden sessizce çağlamak
 Ay güneşten çekerken süzmelerini
 Sen duyumsuyor musun sancısını
 Sen maveraya bak sevilen
 Ancak maveradadır benim sözlerim
 Edebin sessizliğinde haykırmak
 Uğuldayan rüzgâra benzer
 Korkasın maveradan bir dal kopar
 Ve
 Sen kaparken gözlerini
 Bir yıldız düşer çenendeki çukura
 Anlamazsın sen onu
 Maverada saklıdır sırlar.

گندیش

اولکو تاشلی اووا

بعضاً سسسيز ليک
 بعضاً گۆی گورولتوسودور چکيب گنتملر
 ایرماقلاردا سسسيز آخار
 آخارکن ده نئجه قايالار سوروکلر
 زوردور گنتملر به کونلوم
 گون گلير آنا گندر
 بابا گندر
 اولدوز گندر
 سونرا وصلت تيرنلري يول آير بير بير
 کيمي گلير کيمي گندر
 سن قاپا گوزلريني
 قاپا کي
 ماورادا گور مني
 کونلون آلسين گتيرسين سني
 ايقليلرين ان ايليمانينا (منشه ليک و قارليق ايقليم آراسی)
 سوفلهسسيز کاراکترلر ساخليدير اورادا
 اورادا ماورادا
 بير من و ارام
 بيرده سني بکلهين سيرريم
 سوسکونلوقدا نئجه سوزلر ساخليدير بيلير ميسن؟
 بيلير ميسن ان گوزل سوزدور گوزلرده قونوشماق
 سونرا بويون بوکوب
 ايچيندن سسسيزجه چاغلماق
 آي گونشدن چکرکن سوزملريني
 سن دويومسويور موسان سانجيسيني
 سن ماورايا باخ سويلن
 آنجاق ماورادادير منيم سوزلريم
 ادبين سسسيز ليغينده هايخيرماق
 اوغولدايان روزگار بنزر
 قورخاسان ماورادان بير دال قوپار
 و
 سن قاپارکن گوزلريني
 بير اولدوز دوشر چننده کي چوخورا
 آنلامازسان سن اونو
 ماورادا ساخليدير سيرلار

ƏQLİMƏ DUVA YAZIN

Xosrov Sərtipi

Zəncirə vurulmuşam,
Əqlimə duva yazın.
Kəfinən qurulmuşam,
Əqlimə duva yazın.

Səvgi axır gözümdən,
Od tökülür sözümdən,
Mən çıxmışam özümdən,
Əqlimə duva yazın.

Əqli verdim suya mən,
Yaman haya, huya mən,
Vuruldum bir buya mən,
Əqlimə duva yazın.

Utduzdum yara varı,
Vermədim vara yarı,
Eşqi bəyəndi tarı,
Əqlimə duva yazın.

Mən xanıdım qul oldum,
Əldə qərə pul oldum,
Eşqə yandım kül oldum,
Əqlimə duva yazın.

عقلیمه دوعا یازین

خسرو سرتیپی

زنجیره وورولموشام،
عقلیمه دوعا یازین.
کنفینن قورولموشام،
عقلیمه دوعا یازین.

سئوگی آخیر گوزومدن،
اود تۆکولور سوزومدن،
من چیخمیشام اوزومدن،
عقلیمه دوعا یازین.

عقلی وئرديم سویا من،
یامان هایا هویا من،
وورولدوم بیر بویا من،
عقلیمه دوعا یازین.

اوتدوزدوم یارا واری،
وئرمدیم وارا، یاری،
عشقی بیندی تار،
عقلیمه دوعا یازین.

من خانیدیم قول اولدوم،
الده قره پول اولدوم،
عشقه یاندیم کول اولدوم،
عقلیمه دوعا یازین.